

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

NUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrasats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

PREOCUPACIO

—No sé per qué m' han de dir que tinch el cap plé de pardals...

CRONICA

A la facultat de Dret de la Universitat està vacant y ha de provehirse per concurs la Càtedra de Dret natural.

¿Quí la ocuparà?

Lo just, ja que de una Càtedra de Dret se tracta y lo *natural* també, ja que 'l Dret qu' en ella ha d' ensenyarse es *Dret natural*, seria que 'l govern que ha de provehirla procedís ab la major escrupulositat otorgantla á qui mes mérits professionals presentés, entre 'ls postulants que acudin á sollicitarla.

Pero ¡ay! la imparcialitat y la justicia, en aquests temps de preponderancia de las ideas retrógradas, sembla qu' estigan seqüestradas. Si no vé un caballer com el de las llegendas, armat de punta en blanch á llibertarlas, molt me temo que la pobra justicia y la desventurada imparcialitat acabin per desapareixer del mapa... ó á lo menos del mapa d' Espanya.

¡Y en qüestions d' ensenyansa, no 'n fa poch de temps que ni á la imparcialitat ni á la justicia 'ls hi deixan pendre cartas!...

Que ho diguin sino 'ls privilegis irritants concedits á las ordres relligiosas, que avuy com avuy monopolisan l' ensenyansa de la juventut; que ho digui sino la manera d' estar constituídas facultats enteras de nostra Universitat literaria—la de Dret per no citar-ne d' altres—compostas casi exclusivament de professors milocas que si no vesteixen sotana crech qu' es sols pel paper ridícul que farien quan sortissen á passeig de brasset ab sas senyoras.

**

Aixís s' explica l' excitació que reyna avuy en lo claustre al sol anunci de que 'l docte catedràtic de la Universitat de Oviedo, D. Leopoldo Alas, *Clarín*, pensava sollicitar la Càtedra vacant, desitjós de trasladarse desde 'l recó de Asturias, ahont vegeta com si hi estigués desterrat, á la populosa Barcelona, ahont, á pesar dels esforços desesperats dels reaccionaris, s' hi respira un altre ambient.

En *Clarín* catedràtic de Barcelona... y catedràtic de la Facultat de Dret... ¡quín horror!... No s' ho poden empassar. De día no so-segan, y de nit no dormen, porque la camisa no 'ls hi arriba al cos y tenen esgarriansas.

Si á lo menos, en lloch de la Facultat de Dret, arca santa de la reacció, sollicités una càtedra en la de Ciéncias ó en la de Medicina, ahont encare s' hi sostenen algúns professors de ideas pecaminosas, menos mal. Un protervo mes ó menos, no vindria de aquí.

Pero en la de Dret, es á dir: en la seva, en la qu' ells han anat purificant, fumigant, saturant del seu esperit migrat y restringit... ¡seria horrorós!...

Y mes si 's considera 'l bona pessa qu' es el tal *Clarín*. Un home que ha tingut sempre la vanitat satánica de fer pública ostentació de las sevas ideas, sense pararse en los perjudicis que aixó podia reportarli. Un réprobo incorretjible.

Ja al principi de sa carrera de professor, al fer oposicions pera guanyar una càtedra ni 's doblegava, ni s' humillava á las conveniencias de la moixigateria. Per aixó encare que 'ls Tribunals, rendint parias á sa innegable superioritat, li concedissen lo primer lloch de la terna, venia després lo ministre inspirat en las tendencias reaccionarias, y 'l posposava á qualsevol de sas contrincants, deixantlo ab l' honor del primer lloch, pero sense la càtedra.

Per forsa 'l govern degué tenir un' hora tonta quan, per fi, va concedirli la càtedra que avuy desempenya en la ciutat de Oviedo. Si be que, mal per mal degué ferho per allunyarlo de Madrit, ahont ab

la seva pluma acerada era 'l terror dels escriptors adotzenats y dels polítichs de pandilla.

—Veyám—diria—si desterrantlo á aquella ciutat levítica, 'l curém de una vegada de la funesta mania de pensar ab independéncia y de manejar la ploma ab una franquesa tan desenfadada.

Ni aixís va esmenarse 'l tal *Clarín*. Desde Oviedo ha escrit sas obras mes importants, sos articles mes ruidosos, sollicitats y reproduhits ab afany per la premsa periódica de tot' Espanya.

Per un bon tirador quan disposa de un arma de tant alcans com *Clarín* de la seva inteligéncia, la distancia, per llarga que siga no importa res: allá ahont apunta, clava la bala.

Per aixó á pesar de tot, desde son desterro, ha lograt ferse un nom temut per algúns, respectat per tothom. Y fins els que 'l temen, resulta que l' honran, que sino 'l tinguessin en molt, no 'l temerian.

**

Aixís lo claustre de la nostra facultat de Dret ab la seva frisansa y ab tots quants esforços pugua practicar al objecte de que no se li adjudiqui la càtedra vacant en últim extrem, no fa mes qu' enaltir y posar de relleu los mérits que per obtenirla l' adornan?

¿Que poden dir de Leopoldo Alas?

¿Qu' es un mal escriptor? Mentirían? Qu' es un professor deficient? Mentirían també. De la seva competencia com á literat responen los seus escrits: de sos mérits professionals los grans serveys que ha tingut ocasió de prestar en l' Universitat de Oviedo durant lo gran número d' anys que porta desempenyant la càtedra. Ells ho saben ben be com ho sab tothom.

No li dirán tampoch que siga un ateo, ni un materialista, ja que may en cap de sos escrits ha fet gala de semblants ideas. Mes aviat las ha combatudas.

Pero ¡ay! que ha combatut també lo farisaisme, la hipocresía, l' aplanament del esperit, la falta de sinceritat, l' estretor de miras, tots los vicis, y majorment los que pretenen disfressarse ab la túnica de las virtuts... y aixó es lo únich que no li perdonan, ó millor dit aixó es lo que mes temen.

L' autor de *La Regenta*, pintor implacable de la vida estreta de una capital levítica que bé pot confondres ab la que li serveix de residencia, ha demostrat ser un observador de primera forsa. Tipos, costums y sobre tot miserias socials li han servit de modelo grabantlos al aygua-fort, ab un vigor de mestre, sense atenuar los tochs, ni estolviar l' ácit corrossiu de la seva crítica.

Se compren, donchs, que á certs tipos migrats se 'ls posi la pell de gallina al sol pensament de que pugua aproximarse á n' ells lo popular escriptor satírich, que á ningú perdona, ni retrocedeix per ningú.

Lo temen... y per aixó 's mouhen contrariant á tota costa sas legítimas pretensions. Podria retratarlos tal com son, y de fixo que 'ls retrataría, ell que per aquestas cosas hi té la ma trencada y no se 'n sab estar. Diria *tonto* al pedant que vol passar per sabi; *hipócrita* al vividor que vol passar per relligiós y per modelo de virtuts. Destruhiría á fuetas l' obra que ab tanta paciéncia y tants esforços van elaborant en lo sentit de deprimir fins al últim grau possible l' esperit de la joventut escolar. *Clarín* se diu *Alas*, y farán tot lo possible per pararli 'l vol. No 'n caldría d' altre si no donar *alas* als estudiants de la facultat de Dret de Barcelona, avuy que pera fer carrera lo que 's necessita no es pas volar com las águilas, sino rastrejar, arrastrarse com los reptils.

**

De totas maneras si d' ells depen el tocar totas

A LA PORTA DE LA UNIVERSITAT

—¡Enrera! ¡Aquí dins no hi entras!
—¡Fora del pas, papa-moscas!

—¡No, que tú farías llum,
y aquí estém milló á las foscas.

las teclas de la influencia, al govern incumbeix la resolució definitiva.

Y si 'l govern comprén la seva significació y si te en compte que ja comensem á estar embafats de aqueixa reacció ultramontana que s' ha apoderat de la ensenyansa, farà lo que deu, enviant á *Clarín* á la Universitat de Barcelona.

Ab lo qual, á la vegada que realisa un acte de justícia, comensará á posar remey á un mal que ja va adquirint las proporcions de una calamitat pública.

P. DEL O.

A LA MEVA DALLONSAS

SONET

Si decidida estás ab mí á casarte

prepara 'l manester pera 'l casori,
que 't juro ésser constant hasta que 'm mori;
sens pensar ni un segón en oblidarte.

Paraulas de dolsor no han de faltarte,
y 'l passar jorns felissos no t' acori,
que gens difícil es perque t' adori
atenent los consells que vaig á darte:

En primer lloch procura esser honrada
y sigas un bon xich treballadora,
basquéjat per guanyá una senmanada
que 'n tinguém per passar los dos á l' hora.
Y aixís serás ¡ja ho crech! ben contemplada....
si 'm treus la fam que tinch devoradora.

ANTÓN DEL SINGLOT.

TIPOS CATALANS

La bremadora.

LA SOLUCIÓ

—Senyor Agustí, preparis: li vaig a donar una mala notícia.

—No fassi bromas!— va dirme l'interpelat, obrint uns ulls com tortells de pesseta.

—Va de serio: una notícia altament desa-

gradable.

—¿De carácter moral ó material?

—De carácter.... locomóvil.

—Loco.... qué?... Acabi y no 'm fassi estar ab ansia.

—Va desseguida. ¿Está ben preparat?

—¡Sí, cuyti!

—Donchs... li participo que ara, 'ls diumenjes, els passatjes del tranvía... valdrán quinze céntims.

—¡Jesús María Joseph!....

Y si al pronunciar aquesta exclamació no va desmayarse, va ser porque l'home sab per experiencia que desmayantse no 's guanya res ni se surt de cap apuro.

Pero de que la notícia 'l consternaría, ja n' estava jo ben segur; per xó vaig donarli. ¡Es tan divertit veure al senyor Agustí consternat per cosas que als ulls de la majoría no valen una pipada de tabaco?

Per compéndreho, es necessari coneixel. ¿Un gra

d'arena? Per ell es una montanya. Quan sent un tiro, ja 's creu que hi ha guerra. En veyent caure quatre gotas, ja 's posa a pensar en las inundacions de Murcia y la catástrofe de Consuegra. No ho pot remediar. Lo quediu ell:—Cada-cú es com Deu l'ha fet.

Aquest augment de cinch céntims en lo passatge dels tranvías dominicals tenia pel senyor Agustí una importancia grandiosa. Y aixó

que—m'apressuro a manifestarho— ell, com a bon avaro, en tranvía no hi va may.

¿Per qué, donchs, havia de preocuparlo?

M'explicaré.

Lo senyor Agustí, que viu ensanxe amunt, casi a la ratlla de Gracia, ha organísat pel seu recreo, unas partidas de *quinto* que se celebran a casa seva cada diumenje despres de sopar.

Allí, a copia de cuydados, ha lograt reunir una tertulia de personas honestas y de bons sentiments, que ab tota la paciencia del mon se passen semanalment un parell d'horetas, de nassos al cartró, remenant grans de blat de moro y esperant que surtin las «dugas ocas», ó la *niña bonita*, ó 'l pelat quaranta, per veure de fer quinto y embutxacarse 'l modest fondo apilat al mitj de la taula.

Tots los jugadors—si de tals pot calificársels—son del casco vell de la ciutat. L'un es un llauner de per allá a la Boria; l'altre un betas-y-fils de Santa Catarina; l'altre un fuster dels voltants del Pi. Antichs amichs d'ell, de quan lo senyor Agustí vivia tambe a Barcelona, han conservat la costum de juntarse a casa seva per amor a la santa tradició... y porque 'l senyor Agustí 'ls te enllepolits oferintlos a la tornada tranvía gratis.

Cada diumenje, 'ls jugadors y sas respectivas mullers s'arriban xano xano a casa del senyor Agustí, trasladants'hi—com diuen ells—a caball de las camas; pero al ser l'hora de tornar, lo bon senyor els acompanya fins a la porta del carrer, esperan junts lo tranvía descendent que passa per allí prop, els entrega a cada hù deu céntims pel passatge, els dona la bona nit... y hasta l'altre diumenje.

¿Se 'ls treu ell de la butxaca aquells diners?

No senyors; aixó ni somiarho. Lo únich que 'l senyor Agustí fa cada festa avants de comensar el joch es contar lo número de concurrents. Omplert aquest requisit, ja está arreglada la cosa: fent tantas partidas com convidats té, y retirant cada vegada deu céntims de la posta, a l'hora de plegar, sense que ningú se 'n resenti, 's troba reunit en un reonet l'import dels passatjes dels jugadors.

¿Son deu los forasters, descontantlo a n'ell? Donchs, s'han de fer lo menos deu partidas. ¿Son dotze? No 's pot plegar fins arribar als dotze quintos.

Y gracias a aquesta enginyosa combinació, lo senyor Agustí 's diverteix, los seus amichs passen lo rato distrets, y al sonar l'hora tenen la satisfacció

HIGH-LIFE

de poguersen tornar á casa á caball, sense costarlos un xavo.

¿Comprenen ara 'lperque del desespero del senyor Agustí?

Cinch céntims de mes en cada passatge del tranvia significavan el trastorn complert de tots los seus cálculs.

Aumentar lo número de partidas, era exposarse á acabar massa tart y trobar-se sense tranvia.

Proposar als companys qu'ells se paguessin l'excés, no hi havia que pensarho: ningú s'hi voldria avenir.

Pagarlo ell.... ¡menos!

Lo problema semblava insoluble.

¿Hauria de renunciar á la hermosa tradició de tota sa vida? ¿Seria precis donar l'adeu á aquell quinto deliciós, que tan agradables horas li havia proporcionat?

¡Malviatje 'l tranvia, y 'l govern, y tots els que en l'augment havían posat sas mans pecadoras!

¡Ves quina ocurrencia, anar á recarregar ab cinch céntims els passatjes del diumenje!....

¡Del diumenje, precisament!....

Repetint una, dugas, tres vegadas aquesta paraula, lo senyor Agustí s'adoná de que las ideas se li aclarían, y 's doná un cop al front.

—L'augment no es mes que 'l diumenje ¿eh?

Y en un instant se li aparegué la solució del conflicte: una solució práctica, senzilla, la mes natural que á un home com lo senyor Agustí se li pot ocorre.

Va anar á consultarla ab los seus companys de quinto, y tots—¡naturalment!—tots l'han aceptada ab verdader entussiasme.

¿Quina es la solució?

Ja s'ho poden pensar.

Que en compte de reunir-se 'ls diumenjes, desde ara jugarán al quinto 'ls dissaptes al vespre.

Com diu lo senyor Agustí, rihent y fent el castellá, porque *xoqui mes*:

—El día de moda s'ha trasladao al sábado.

A MARCH.

Las criaturas las confía á la ninyera; pero 'l gosset.... ¡ah!.... 'l gosset no 'l deixa may.

LA PASTORA

Poesia posada en música pel joví compositor, mon amich en Joseph M.ª Soler.

Quan encare la foseúria y el silenci per tot reyna, la pastora al bosch fa via ab son remat de cabretas. Traballadora com cap li plau lo ser matinera y quan arriba á n'el bosch tot just lo día clareja. No es, com son moltas, deixada; es cuydada de mena y la coneix tot lo poble per la gentil pastoreta. Per 'xó l' hereu més galán deixa lo poble per ella; ¡qué prefereix aná al bosch! ¡que prefereix á la arbreda! Y mentres lo rossinyol deixa sentir sas tendresas, dolsas paraulas d' amor ells van dihentse á la orella. ¡Ah! .. ¡si poguessin parlar los verdissers y las euras! ¡prou dirían que se estiman l' hereu y la pastoreta! .. Mes.... poch ho tenen de dir, ben clar ho dona á compendre d' ella, 'l posat satisfet, y d' ell, la mitja rialleta, quan plegadets, cap al tart, retornan á casa séva, l' hereu més galán del poble y la pastora més bella.

F. CARRERAS P.

L' HIVERN QUE VÉ

Ja extranyava jo que no sortís la protecia reglamentaria!

Cada any, á mitjos d' Octubre, han de clavarnos-la ja entre cap y coll.

L' una vegada es de color de rosa:

—«Lo próxim hivern será dels mes benignes que s' han conegut.

»Hi haurá pocas nevadas, las borrascas escassejarán y ab dificultat baixará 'l termómetro fins á zero.—

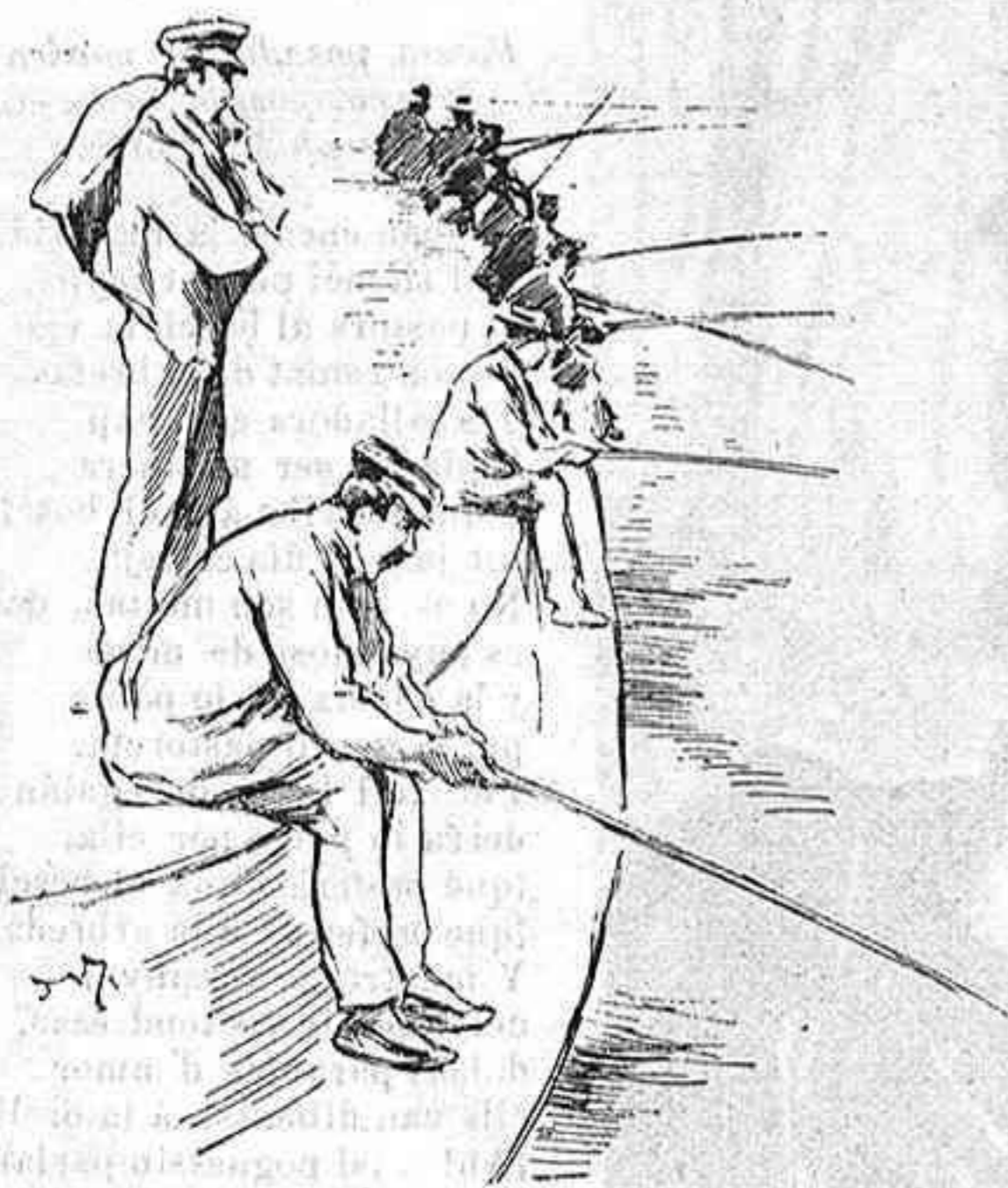
Altres cops el pronóstich resulta del género tétrich:

—«L'hivern próxim aménassa ser un dels mes crusos é inclements d' aquest sigle.

»El termómetro baixará hasta baix de tot del vidre, nevará l' un día sí y l' altre també, y 's glassarán hasta 'ls interiors de las cuynas económicas.»

Los síntomas en que 'ls pronosticadors fundan els seus vaticinis son sempre 'ls mateixos.

TRABALLADORS (per N. VAZQUEZ).

Per aquest ofici, de màquines y d' eynas no se 'n necessitan gayres; pero ¡de paciència!....

—No hi ha res tan pesat com buscar nius.... en un temps en que no n' hi há.

—Vet'aquí que, ben mirat, els grabadors fem la competència á la verola....

«S' han vist passar per la frontera russa grans bandadas d' uns aucells anomenats *camelos*.»

Senyal indubitable de que l' hivern serà rigorós.

«En las montanyas suïssas l' *edelweiss* ha florit altra vegada.»

Ja s' hi pot pujar de peus: l' hivern serà de pasta d' *agnus*.

«Al mar Roig s' han vist llusos.»

Mal hivern.

«A Hungría las gallinas se quedan peladas.»

Bon hivern.

Devegadas el públich se troba en un apuro del botavant, com s' hi trobaria qualsevol que anant pel carrer se sentís, á un mateix temps, un petó á la galta dreta y un revés á l' esquerra.

Per exemple, quan d' América li diuen:

«L' observatori de Nova-York ha assegurat que l' hivern que vé serà terrible »

Y simultáneament li diuen de Fransa:

«L' observatori de París ha afirmat que 'l pròxim hivern serà de una dolçura admirable.»

¿Qué han de fer los pobres mortals, en aquest cas? ¿Comprarse samarretas groixudas, ó esperar tranquilament l' hivern en mànegas de camisa?

¿Tindrán rahó á París? ¿Ne tindrán á Nova-York?

Lo corrent y usual es que no 'n tingui ningú y que al cap de vall resulti que 'ls uns han tocat el violón y 'ls altres s' han errat de mitj á mitj; pero mentres tant el susto hi es, y 'ls estornuts que ab tot aixó s' hi solen pescar no hi ha qui 'ns els indemnisi.

Aquest any, com no podia de menos, encare que ab una mica de retrás, la profecía ha vingut.

L' ha feta un pagés—¡gloria á l' agricultura!—un pagés dels Vosgos, que á la quènta en els ratos que li deixan lliures las patatas y 'ls espinachs se dedica á estudiar la naturalesa y á fer calendaris.

Aquest any ens toca bola blanca.

El pagés ho ha dit.

—«L' hivern que vé serà sumament bondadós. No nevará apenas, casi may glassará y 'ns trobarem que l' hem passat com qui diu sense adonárenos.»

Jo, tractantse d' un pagés dels Vosgos, inclino 'l cap y tanco la boca.

Pero avants de callar, me prenc la llibertat de aconsellarlos que no se 'n fihiñ gayre y per sí ó per no, 's previnguin de roba groixuda.

Home previngut... no 's refreda tan fàcilment.

Y que 'm dispensi 'l pagés dels Vosgos, á qui continuarém respectant fins que l' hivern haja passat y poguem dirli lo que fa al cas, ab documents á la vista.

MATÍAS BONAFÉ.

STARAMSADAS

No ploris per Deu, nena,
no ploris gens ni mica;
que al véuret plorá á tú...
me venen á n' á mí ganas de riure.

¿No vols que siga dit que tú m' estimas?
¿no vols que siga dit que molt em buscas?
¿no vols que siga dit que ab mí sols pensas?
¿no vols que siga dit? ... Donchs, serà unglá!

Que ab mi pensas de nits
me dius com cosa certa;
ho dupto, porque tú ets molt dormidora
y á més sé que quan dorms.... no estás desperta.

Si un día per desgracia tú 't morías
fora tal mon pesar

que ja no 'm miraria cap més dona...
fins al cap de mitj quart.

J. STARAMSA.

LLIBRES

PROSA per ENRICH DE FUENTES.—No vaig assistir á la reunió dels *Quatre Gats* en la qual aquest novell escriptor vá donar á conèixer á sos amichs y á alguns representants de la premsa barcelonina las primicias del séu llibre. Sabia que aquest havia de sortir á llum, y vaig preferir llegir-lo jo sol ab tota atenció, lliure per complet de las influencias á que pot donar lloch una lectura feta per son mateix autor davant de un concurs que en sa inmensa majoria li ha de ser simpátich.

De la proba á que he volgut subjectar el treball del Sr. Fuentes, aquest n' ha sortit victoriós. Lo llibre *Prosa* val de veras, delatant l' existencia de un autor dotat de un verdader temperament d' artista.

Dos grans condicions l' avaloran, y las dos tenen una importancia capitalissima: lo Sr. Fuentes veu bé, te cop d' ull per apoderarse de la forma externa y fins de l' ánima de un assumpto, y posseheix ademés el dó de una expressió clara, viva, concisa, plena de vigor pera pintar lo que ha vist y lo que sent. Nostra llengua materna per ell manejada se converteix en un preciós instrument empleat en la reproducció de sas impressions, las quals quedan fonament grabadas en l' ánima del lector exercint en ella la forsa de una verdadera sugestió.

Setze treballs conté 'l llibre, no tots del mateix caràcter. *Lo que deya la lluern* es un quènto enginyós ab punts y ribets de *faula* que no 's desdenyaria de suscriure 'l mateix Andersen. Un altre quènto ple de fantasia es *Miseria*.—Trossos de vida íntima, millor que contats esculpits ab enérgich relleu son los titulats *Fragment* (N' hi ha dos ab aquest títol) *Intermezzo* y *Un document*.—En *La Forastera*, *Esperant*, *Carn per la forca* y la *Lola* hi hem vist la pasta de un novelista que pot ferse un lloch envejable en la pintura de costums y tipos. Lo Sr. Fuentes se coloca á la altura de nostres primers narradors.—Verdaderas poesias en prosa son los treballs titulats *Miniatura* y *L' Anyorament*.—*Montanya avall*, es un quadro brutalment naturalista, de tons obscurs y de una gran forsa d' expressió.—*L' home de la brusa* conté impressions de viatge destrament escritas, tancant en son fondo una nova encarnació de l' eterna *faula* de la bellesa dominant á la forsa, ó si 's vol millor del' astucia y la lascivia de la femella rendint la brutalitat del mascle.—Y per últim, lo monólech *L' anima morta*, ab tot y pertanyer á la vella escola, com tal vegada dirá algún modernista, pinta tant al viu las tendresas amorosas de un fill envers la séva mare, que no es possible llegirho sense sentirse conmogut. Tal es lo caudal de sentiment de que tot ell está impregnat. Per l' encís que 'ns ha produhit, no vacilem en considerar aquest treball com el mes inspirat de la colecció.

Hem deixat apart las deu narracions, en sa majoria satiricas agrupadas baix lo titol de *Els deu manaments*. Cada una d' ellas representa una forma especial de la manera de practicar las prescripcions del Decálech que tenen alguns tipos de la moderna societat. Totas deu son intencionadas y algunas no pecan per falta de atreviment. No per son fondo las censurarem, puig hauriam de fingir una preocupació que no sentim. Pero la sinceritat ens obliga á consignar que aquestas deu antitesis son tal vegada 'ls treballs més fluixos de la colecció. Mes que quadros desarrollats com podrian serho, son bocetos ó senzillas apuntacions. Un estil aixut, sech, com si siguessen escritas cuyta corrents y á estrabadas, perjudica 'l valor de aqueixas narracions, que forman un viu contrast ab las restants quinas per fortuna constitueixen la casi totalitat del llibre.

De totas maneras lo Sr. Fuentes ha entrat en lo camp literari regional per la porta gran. Molt ens gaudim en consignarho aixís. Sense que fins ara 'ns haja capigat l' honor de conèixe'l personalment, creyém descubrir en ell á un autor que donará sens dupte días de gloria á las lletras catalanas. Celebrarem ab tota l' ánima que son primer llibre alcansi l' éxit que realment se mereix, en la seguretat de que aixís s' animará á acometre novas empresas, que gran potencia revela desde sos primers passos pera portarlas á bon terme.

LO ROMIATJE DE MON ANIMA per D. Victor Balaguer.—S' acaba de publicar una nova edició de aquest celebrat poema, qu' en poch temps ha alcansat l' honor de ser traduhit als següents idiomas: al castellá, al portugués, al provençal, al francés, al alemany, al italiá y al húngaro.—La nova edició conté ademés de la traducció castellana, un prólech en lo qual se dona compte de una interessant conversa apropósit de las ventatjas de la metrificació catalana sobre la castellana tinguda per l' autor ab lo sabi filólech D. E. Benot.—Lo llibre apareix ademés profusament ilustrat per l' aplaudit artista D. Joseph Lluís Pellicer.

LA CIENCIA MODERNA.—*Sus tendencias y cuestiones con ella relacionados* per D. JULIO BROUÁ.—Tal es lo títol de de l' última obra ab que la casa editorial de Montaner y

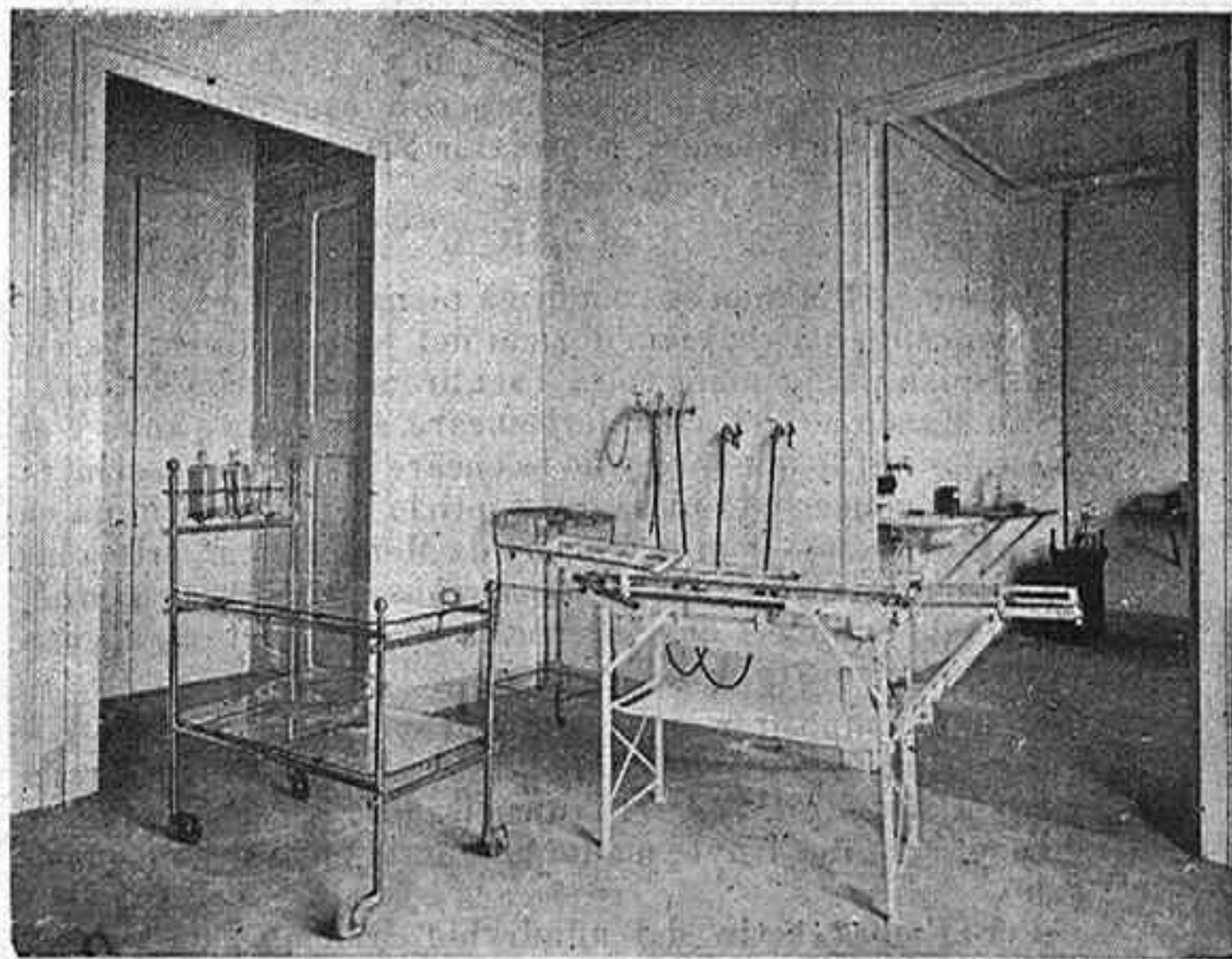
INSTITUCIONS BARCELONINAS

NOVA CLÍNICA OPEPATORIA DEL DR. RECASSENS

Fatxada del edifici.

Está situat en lo carrer de Valencia, davant de las Salesas. Montat ab tota la perfecció que 'l progrés de las ciencias mélicas permet, pot figurar dignament al costat de las més notables clínicas conegudas.

(Inst. RUS, colaborador artístich de LA ESQUELLA.)

Una sala de operacions.

Te totas las condicions que 'l seu delicat destino exigeix, y está dotada dels més moderns aparatos pera realisar quantas operacions pogan oferirse.

Simón obsequia als numerosos subscriptors de *La Il·lustració artística*.—Nou capituls conté l'llibre y en cada un d'ells se dilucidan ab gran copia de datos y observacions los mes interessants problemes científichs dels nostres temps, tals com los següents: *Teorías geogénicas; Historia geológica dels mars y ls continents; Epoca quaternaria y época moderna; Bacteriología y microbiología; Los dominis del ayre; Las grans competencias en l' explotació de determinadas industrias; Las expedicions polars; Los raigs X; y finalment Los criminals y la societat.*

Cada un de aquests títuls forma, per dirho aixís, una interessant monografia independent l'una de l'altra. Lo que dona unitat al llibre es la claretat del estil, degut a una ploma peritíssima en los treballs de difusió dels últims avenços científichs. En aquest concepte l'llibre's recomana per la seva amenitat y pel gran interès que desperta sa lectura. Conté numerosos grabats com la major part de las obras que publica aquella acreditada casa.

RATA SABIA.

ELDORADO

La viejecita es una sarsuela aixerida de las que sempre agradaràn al públich. No pot dirse en rigor que l'argument ofereixi tals condicions que en los tipos ó en los fets recordi l'observació del natural, tot ménos aixó: la senzilla fábula que l'informa y ls distints personatjes que hi intervenen pertanyen de ple al género convencional. Lo qu' en *La viejecita* s' veu, únicament pot passar en lo pais de la sarsuela.

Y no obstant el públich hi entra de bon grat y s' hi troba bé, apreciand la frescura y la lleugeresa del assumpto, la facilitat del desarrollo, l'abundancia de situacions pintorescas y cómicas que van desfilant davant d'ell, y un que altre xiste que realza l'amaniment de l'obra. ¡Qué més dirém! Fins los ripis de 'n Miquel Echegaray li cauhen bé, com al seu temps li queyan bé aixís mateix los ripis de D. Francisco Camprodón, verdader mestre en l'art d'escriure la sarsuela.

Pero *La viejecita* té además algunas pessas de música, totas inspiradas, molt adequadas a las situacions del llibre, especialment las de conjunt que son el major número, y ab ellas lo mestre Fernández Caballero ha fet gala una vegada més de sa facundia inagotable, de sa riquesa de motius, de sa maestría en l'art de l'instrumentació. Totas ellas sigueren aplaudidas ab entusiasme y algunas meresqueren los honors de ser repetidas.

L'obra ha sigut posada en escena ab verdadera esplendides, y la companyia la desempenya esmeradament, distingintse de una manera especial la Srta. Segura, encarregada del paper de protagonista.

MUSICA

Lo concert Manen ens confirmá plenament en lo aventatjat concepte que havíam format del jove violinista barceloní, quan per primera volta 'l sentirem en la sala Estela,

En Manén no ha complert encare sos quinze anys y es inverossimil lo que toca y ho es encare més lo qu' escriu.

Com a concertista hi ha que sentirlo per admirarlo, ja en las grans pessas com lo concert de Mendelssohn, erissadas de dificultats, ja en las composicions primorosas com *L'Abella* de Schubert que interpreta ab una justesa, ab una perfecció insuperables.

Com a compositor un se sent meravellat de que haja pogut escriure aquella *Romansa sense paraulas*, tan inspirada y aquell *Estudi de concert* tan encisador. No son dos obras de noy, sino dos fruyts madurs de un talent sólit en plena saho.

Pero l'obra seria del admirable Manen es lo primer *Concert clásich espanyol* pera violí ab acompanyament d'orquestra, qu' estrená al dijous, formant l'últim número del programa. Difícil se fá apreciar un treball tan important ab una sola audició. No obstant se distingeix desseguida per la serietat ab que está concebut y 'l brio ab que apareix desarrollat, per la inspiració que campeja en alguns motius y per la gran riquesa de las combinacions armóni-

cas, treballadas a la manera moderna. Qui a sos catorze anys realisa un atreviment semblant coronat per l'èxit, bé pot tenir confiança en alcansar un porvenir brillantíssim. Las petites faltas d'experiencia que poden notarse en aquesta important pessa de música, poch signifiquen davant de la forsa creadora que anima l'obra. Ab lo temps y l'estudi l'admirable noy, que posseheix una ánima y un temperament de artista de primera forsa, ha de arribar sens falta a las altas y lluminosas esferas de la celebritat.

En resúm lo concert del dijous li valgué un continuat triunfo. Y tant com un gran artista demostrá ser un cor generós, cedint los productes de la funció al *Hospital de noys pobres* del Doctor Vidal Solares.

* *

Lo primer concert donat diumenje al vespre en lo Teatro Líric pel mestre Nicolau, se vejé sumament concorregut en la galeria; no tant en las butacas.

La gent del diner dona escasas probas de amor al art. Ho sentim per ella.

Los programas que ha combinat lo mestre Nicolau y la manera magistral ab que son interpretats mereixen la bona correspondencia de totas las personas de gust. Deixant apart la magnífica obertura de *Faust* de Wagner, los inspiradíssims fragments de *L'Arlesienne* de Bizet, la garbosa tarantela de Saint Saens, va executar-se diumenje la *Novena* sinfonia de Beethoven, qu' es un dels mes grans monuments del art musical... y va interpretar-se de una manera acabada, sense vacilacions: ab gran riquesa de colorit, ab íntima y perfecta possessió del sentiment y de la idea del colós autor de tan pasmosa maravel·la.

Lo mestre Nicolau y 'ls músichs sapigueren guanyarse un nou y ruidós triunfo.

LO TENORIO

¿Qué 'n treuríam de donar compte de las diversas representacions del drama popular, que s' han efectuat, com de costum en casi tots los teatros barceloníns?

¡Venturós D. Juan! Cad' any al comensar lo mes de novembre, l'executan... y a pesar de aqueixa *execució* general, al any següent torna a *ressucitar*.

La mort ab ell no hi pot res, per viure encarnat en una costum pública, resistent als embats del temps y a las influencias de la moda.

NOTICIAS

La empresa del Liceo ha tret ja 'ls cartells a la porta del Gran Teatro y ha obert l'abono.

Ab l'ópera *D. Carlo* de Verdi se inaugurarán las funcions, celebrantse al mateix temps lo quinquagenari de la inauguració del teatro.

* * * Lo Tivoli deixa de ser *Circo Equestre* recobrant son antich caràcter. Próximament s' inaugurarà ab una companyia dirigida pels Srs. Colomer é Isaura, estrenantse una obra xinesca titulada *Flor de té*, ab música del mestre Lecocq... que com lo seu nom indica es un dels galls de l'opèreta.

N. N. N.

TONTERÍAS

¡Buyda del tot! Desesperat y cegom' abismo en lo téu fons y no topa ab un clau 'hont agarrarse mon esperit ansiós.

Busco en ton cap y ni una idea trobo; truco en ton pit, ni un sentiment respón, sota mas mans la teva carn no vibra... ¿Es que no tens ni seny, ni sanch, ni cor, ó es potser ta bellesa l'anestéssich qu' ho manté dormit tot!

* *

Enfonzat en la fosca d'una escala vaig contemplar la escena. Tú, com sempre hermosíssima, plena de joyas, flors, polvos y sedas, fingias contemplar embadalida lo gran aparador plé de futesas que ab sa llum ta figura il·luminava fent destacar ta espléndida bellesa.

GÉNERO NACIONAL (per F. GÓMEZ SOLER.)

—Lo qu' es en aquest rengló ¿veritat? no hi ha extranjer que 'ns pugui passar la mà per la cara.

Sortint com un espectre de la sombra,
mal vestida pro augusta en sa miseria
la pobra viuda ab l' orfe sens fortuna
allargaren á tú sas mans groguencas.

De la contrarietat y del fastidi
vaig notar en ton rostre la mûeca,
mes no marxares per no deixá un puesto
sens preu per exposarhi ta impuresa.

Creyent la pobra viuda qu' en tal ángel
no podia amagarse un cor de fera
va insistir, y llavoras irritada
exclamares:—¡Que tanta impertinencia!
¡Vésten en nom de Deu!

—Encés de rabia,
la sanch saltarm' volia de las venas
al sentirte aquells mots de cruel despreci
indignes d' una indigna bordellera

¿Qué 't pensas ésser, dona dels imbécils,
filla del llot, juguet de l' indecencia,
per maltractar aixís á qui es sagrada
per son titol de mare y sa miseria?
¡Si tú igual qu' ella vius de lo que captas!
¡Si menjas del carrer lo mateix qu' ella!

Y m' ha de perdonar la comparansa
puig mentres son calvari de miseria
ab son fillet per creu sobre l' espatlla
segueix la honrada viuda per la terra
captant á cambi de fervents par' nostres
la més humil moneda,
tú vas arrossegant ta desvergonya
duros captant á cambi de baixesas.

**

Sempre freda, sempre apática
ton génit de tant me fá
ha sigut la única causa
de que t' embrutisses tant.

Des que 't coneix sols un dia
lo téu génit vas mostrar.
¡Oh que hermosíssima estavas
llensant pels ulls foch de llamps,
tremolante d' ira 'ls llabis,
roig-encés lo téu semblant,
dreta, altiva, ab los punys closos,
ferma y esbelta com may!

En aquell moment sí qu' erats
algo més que un munt de carn;
demostravas tenir ánima,
nervis fermes, ardenta sanch....

No 'm recordo.... ¿perque era?...
¡Ah, sí, sí! Ja sé; ara hi cáych.
No sé quina amiga deya
que ja tenías trenta anys.

JEPH DE JESPU.

Lo pá se 'n va enlayre ... enlayre.... Cinch céntims
mes per tres lliuras. Moltes mans ja no poden arri-
barhi.

La vida del obrer á Barcelona va fentse cada día
mes difícil.

Será precís que las autoritats, y en primer terme
la municipal, prenguin cartas en l' assumpto, rom-
pent á tota costa la coalició dels forners que ha pro-
duhit la puja del pá. Si ha de posar forns pel seu
compte, no repari en ferho.

Dirán que lo que proposo te un carácter socialista
molt marcat. No seré jo qui ho negui. Pero entre 'l
socialisme dels forners que 's confabulan y 'l socia-
lisme del Ajuntament encaminat á neutralisar los
efectes de aqueixa confabulació, tothom estaré pel
que tendeixi á abaratar un aliment tan necessari.

D' altra manera alló de «lo nostre pá de cada día»

no hi haurá mes remey que borrarho del *Pare nos-
tre*.

L' Exposició de industries novas, va ser traslada-
da á Madrid, á instancias del govern, imposantse 'ls
industrials grans sacrificis. Passan de 100 mil duros
los que han invertit los expositors en transports é
instalacions.

No en vá se 'ls vá enllepolir, dihentlos: —Ja que
la reina regent no pogué anar á Barcelona á visitar-
la, convé trasladar l' Exposició á Madrid perque la
puga veure.

Y en efecte: al acte de la inauguració la reyna re-
gent hi hauría anat; pero estava malalta.

•

En cambi 'ls ministres estavan tots bons, y d' ells
no va assistirhi mes que 'l de Foment, y encare mitj
per forsa.

L' acte de la inauguració resultá fret, deslluhi,
desolat.

¡Pobra Exposició!.... Ja ringú la revifa. Fins ara
los inmensos salóns permaneixen deserts. Las bri-
llants iniciativas dels industrials espanyols no han
merescut del poble de Madrid ni la recompensa de
una visita de atenció. Qualsevol exposició de gos-
sos de las que s' efectúan en lo Retiro se veu mes
concorreguda sobre tot per las classes altas de la so-
cietat madrilenya.

Si tota Espanya pensés de la mateixa manera, 'ls
industrials no tindrían mes remey que dir: —Vaja,
pleguém!

A cada punt se descubreixen en los distints ba-
rris de l' aglomeració barcelonesa, *mataderos* clan-
destins.

En ells son sacrificats los caps de bestia malalts,
que á dreta lley deurían anar al canyet.

Y passen los bous per bestias grossas. Y venen
las enfermetats infecciosas de las personas que cre-
yentse comprar carn sana y com á tal pagantla, ad-
quireixen venenos, moltes vegadas mortals, que 'ls
envían per la posta al altre barri.

¡Qué se 'n cometen de delictes y hasta de verda-
ders crims que per inexplicables complacencies es-
capan á la sanció dels tribunals de justicial....

Dimars va arribar de Madrid l' hereu Pantorrilles.
Diuhen qu' está tan content, y tan confiat ab en
Silvela.

Podría molt ben ser; pero lo qu' es á mí no me la
pinta.

No s' olvidi que va arribar dimars.... y que en lo
dimars s' esqueya lo día dels *Morts*.

Un dato curios.

Las sumas apostadas en lo *Frontón Condal* du-
rant un any, ascendeixen no mes que á uns *set mi-
lions y mitj de pessetas*.

Agreguis á aquesta cantitat las que diariament s'
atravessen en las *Academias de billar*, en plena ac-
tividat totas ellas y 's veurá que avuy Barcelona es-
tá convertida en un inmens garito. Aviat Mónaco y
Monte-Carlo 'ns tindrán enveja.

Passant lo que passa ja no te res d' extrany que
las empreses teatrals arrastrin una vida lánguida y
precaria.

Moltes personas que avants invertían la nit con-
templant un espectacle públich, interessantse per
l' acció de una obra escénica que despertava en lo
seu esperit puras emocions, avuy no s' interessan ni
s' emocionan per res mes que pel vol de una pilota
ó pel xoch de las bolas de un billar, á las quals fían
la pérdua ó la ganancia de las apostas que realisan.

A las emocións del cor han succehit las de la butxaca.

Y contra tan perniciosas immoralitats aquesta es l' hora que no ha dit ni una paraula la pudibunda associació dels Pares de Família.

La funció que 'ls venedors de periódichs van donar l' altre dijous en lo teatro del Circo á benefici dels soldats que tornan de Cuba y Filipinas malalts ó ferits, se vejé bastant concorreguda.

Los improvisats artistas, tots venedors de periódichs, treballaren ab tant entussiasme y bona voluntat que pocas vegadas el drama *D. Juan Tenorio* ha alcansat tants aplausos, á pesar de que alguns dels actors trepitjavan la escena per primera volta.

Felicitém de veras als modestos venedors pel seu acte de desprendiment y renovém l' aplauso que LA ESQUELLA va dedicarlos en el teatro.

¡Cóm ha deixat l' edifici del Govern civil el célebre Sr. Hinojosa!

Atrotinat, brut, asquerós y per afegidura ab la cuberta plena de goteras.

Quan plou, l' aygua atravessa 'ls sostres y arriba fins á certas dependencias. Per exemple la del secretari, 'l qual sense moure's del silló que te davant

de la taula, en los días de pluja pot pendre dutxas segons el sistema Kneipp.

Algún governador, per exemple el Sr. Aldecoa, va fer obras importants en l' edifici, com l' habilitació de un luxós despaig y l' adorno y amoblement de totas las dependencias, invertinthi 'ls productos de la Higiene.

En cambi 'l Sr. Hinojosa se n' ha anat dihent:

—Ahí queda eso.

Y *eso* no son los fondos de la Higiene: *eso* son las goteras del terrat y la porquería ensenyorida de totas las dependencias de la casa.

Sembla que 'l Sr. Larroca se veurá obligat á gastar lo sou de un any no mes qu' en sal-fumant.

Ab la puja del preu del pá, los llonguets han anat disminuhint de tamany, de tal manera que mes que llonguets semblan globulillos homeopátichs.

A una criada qu' en nom del seu amo 's queixava de aquesta reducció escandalosa, un forner li va dir:

—Mira noya, digas al teu amo que si vol que se li tornin mes grossos se 'ls miri á través de un vidre de multiplicar.

En la séva última carta, parla Mossén Cinto de

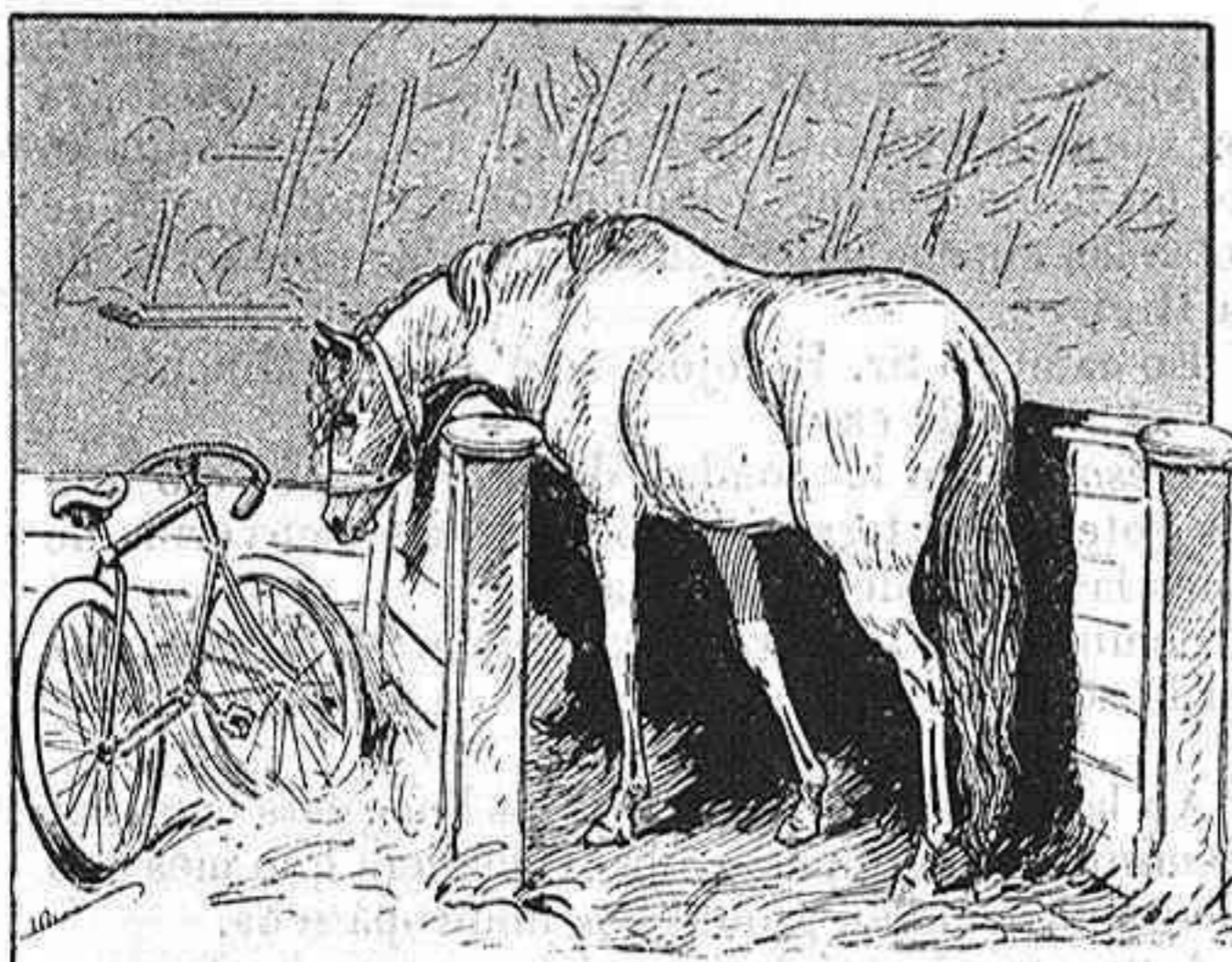
CONFLICTES MUNICIPALS

BUSCANT LA *perduda*

—Pero... ¿ahont redimontri deurá ser aquesta ditxosa escribanía de plata?...

CABALL CURIÓS

—¿Aixó es aquella bestia sense potas, que pels carrers corra tant y canta d' aquella manera?

algunas ànimas piadosas que demostraren en distintes ocasións la fatlera de veure'l morir. Y conta de un seu parent que á un advocat que intervenia en los seus assumtos, li va dir:

—Com á company, li demano per Déu, que si 's mor' mossén Cinto, 'm guardi 'ls seus manuscrits,

«Que l' aucell se mori ó 'l fassan morir, com mes aviat millor, poch importa—diu Verdagner—ab tal que guarden las plomas...» pel seu parent.

«Aixó 'm recorda—afegeix—un fet testimoniejat per los historiadors del Rosselló. Quan Sant Romoaldo, per tornarse'n á Italia anava á deixar sa hermita de la vall de Cuixá, sos habitants, mes fervorosos que avuy, puig lo monestir está en mans protestantas, se reuniren en col·lotge per assassinarlo piadosament, á fi de quedarse ab las reliquias. Lo sant no volgué donar gust á sos fanátichs amichs en aixó de deixarse matar, com jo no he volgut deixar-me llevar la vida per los neus ab mes rahó que Sant Romoaldo, puig, ab molt sentiment, no puch enriquirlos com ell, ab un tresor de reliquias.»

La intencionada anécdota aduhida per mossén Cinto demostra fins á quin extrém arriba la relligiositat de sos perseguidors, quan aspiran á posarlo al mateix nivell de Sant Romoaldo, aquell á qui sos admiradors fervorosos volian matar á fi de quedarse ab sas reliquias.

Las personas que no tingan fé, difícilment com-

pendrán la forsa espiritual de aquesta estupenda combinació.

Dissapte s' inaugura 'l gran *Hotel d' Orient*, notablement restaurat y convertit desde avuy en un establiment de primer ordre.

La reforma que l' antiga «Fonda d' Orient» acaba de sufrir, mes que una restauració es una renovació complerta. L' arquitecte Sr. Marial, secundat per colaboradors de tant mérit com lo pintor Urgellés, lo decorador Maurell, lo marmolista Franzi y altres, tocá aquells murs ab la seva vareta mágica, y demostrant que pera las arts de construcció ja no hi ha impossibles, ha embellit y cambiat de tal manera las diferents dependencias del *Hotel*, que al recorre avuy aquells salóns, al contemplar aquell devassall d' art, bon gust y riquesa, no 's pot menos que felicitar dugas vegadas als propietaris Srs. Durio germans: una, per haver emprés y portat á cap tan hermosa obra; l' altra, per haver tingut l' acert d' encomenarla á mans tan expertas com las del senyor Marial.

Aquesta fou la unánime opinió de la premsa y amichs de la casa, reunits en el banquet d' inauguració celebrat dissapte á la nit, y en el qual reyná la mes franca expansió y 's feren vots pera la prosperitat del *Hotel d' Orient*, dignament regentat per D. Armando Durio.

Per cert que la festa terminá ab un acte tan hermos com el d' obrir entre 'ls comensals una capta á favor dels soldats malalts ó ferits en las guerras ultramarinas; capta qu' en pochos instants produhí la suma de 1,072'55 pesetas, y á la qual contribuiren tots los concurrents, entre ells el *Noticiero Universal*, representat pel Sr. Coria, ab 100 pessetas, un senyor extranjer ab 132 y nostre estimat amich l' editor de LA ESQUELLA ab 200.

Si realment els presagis indican alguna cosa, la magnífica inauguració que l' *Hotel d' Orient* ha tingut li assegura una llarga y próspera existencia.

¿Tant mateix es cert, amich D. Jaume, que intentan ferlo arquebisbe de Valencia?

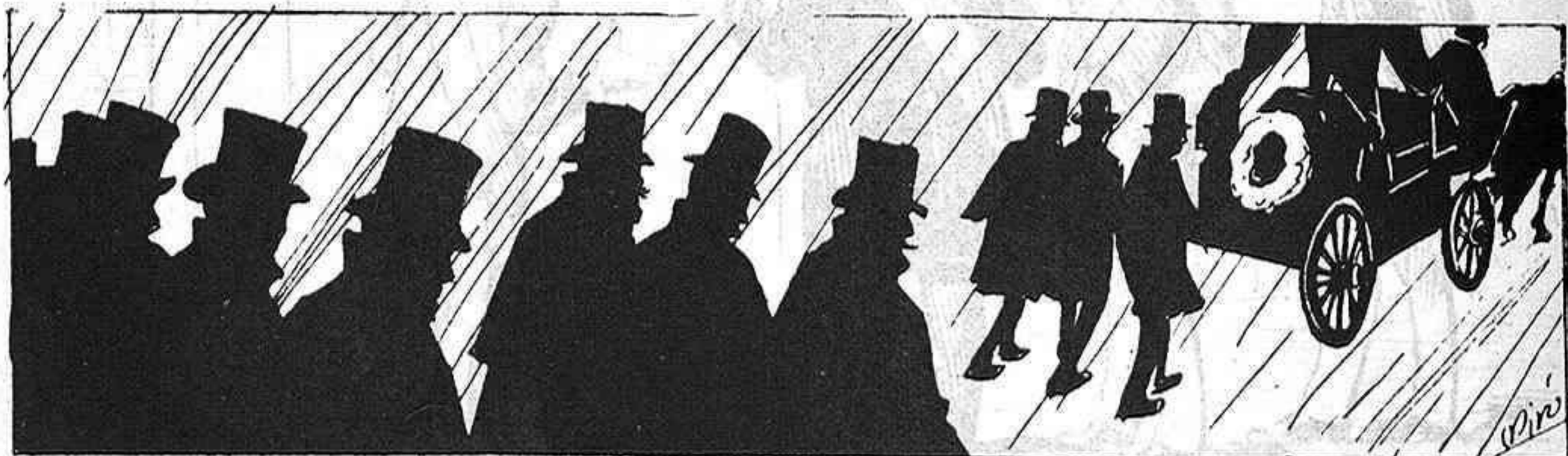
Aixís se diu per las sagristías; pero jo crech que vosté *Catalá* de noms y de fets, no voldrá sortir de Catalunya.

Perque per molt honros que siga un ascens en la carrera, hi ha alló de la humilitat evangélica que no 'ns permet rebassar certs límits... com hi ha ademés un altre motiu tal vegada mes sustanciós.

Ho diré en termes de fumador á fi de que tothom m' entenga.

L' arquebisbat de Valencia es una regalía fabri-

MURMURACIONS

—Vajal... 'Ls amichs haurían de mirar de no morir-se en días aixís...

cada á Hamburgo. Molta fantasia; pero á las dos pipadas ja 's veu que no val res.

En cambi 'l bisbat de Barcelona, 'l mes productiu d' Espanya, es una breva de la Habana aromática, magnífica, de aquellas que un bon fumador hasta se 'm empassa 'l fum perque no se 'n perdi res.

¡Y no faltaria més si no que per arreplegar una regalía hamburguesa, D. Josep, el colega de Vich se 'n vingués á Barcelona á xuclar tranquilament la breva de la Habana!

Espigolat de un periódich extranger.

Hi ha un matrimoni vell, víctima del fastidi conjugal. Fa llarch temps que 's troban reunits com cada vetlla, esperant l' hora de anarse'n á fer nonas.

Ell calla: y ella permaneceix muda.

Per últim lo marit romp lo silenci.

—Digam alguna cosa.

—Ay, ay ¿qué vols que 't diga?

—¡Qué se jo!... Ja veurás: pensa que soch un altre y tal vegada se 't acudirá algo.

SOLUCIONS

A L' INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*At-mos-fé-ri-ca.*
2.ª CONVERSA.—*Enrich.*

TRENCA-CAPS

XARADAS

SABATÉ Y FE 'LS VERSOS BE... NO POT SE

ATENSIÓ

Soch sabaté escarmentat
que compleixo mon deber,
y com del jornal ré 'm sobra
no entregaré cap mes obra
que no se 'm pagui al contat.

En un dels carrers més céntrichs de la comptal Barcelona (que, dit siga aquí en secret, es al del Carne), s' hi troba un pobre y modest pègot que per guanyars' las garrofas, al portal de una escaleta dos-tres el temps posant solas y talons (pagant deu rals) á tots aquells que n' hi portan.

Pro l' home, que no deu ser

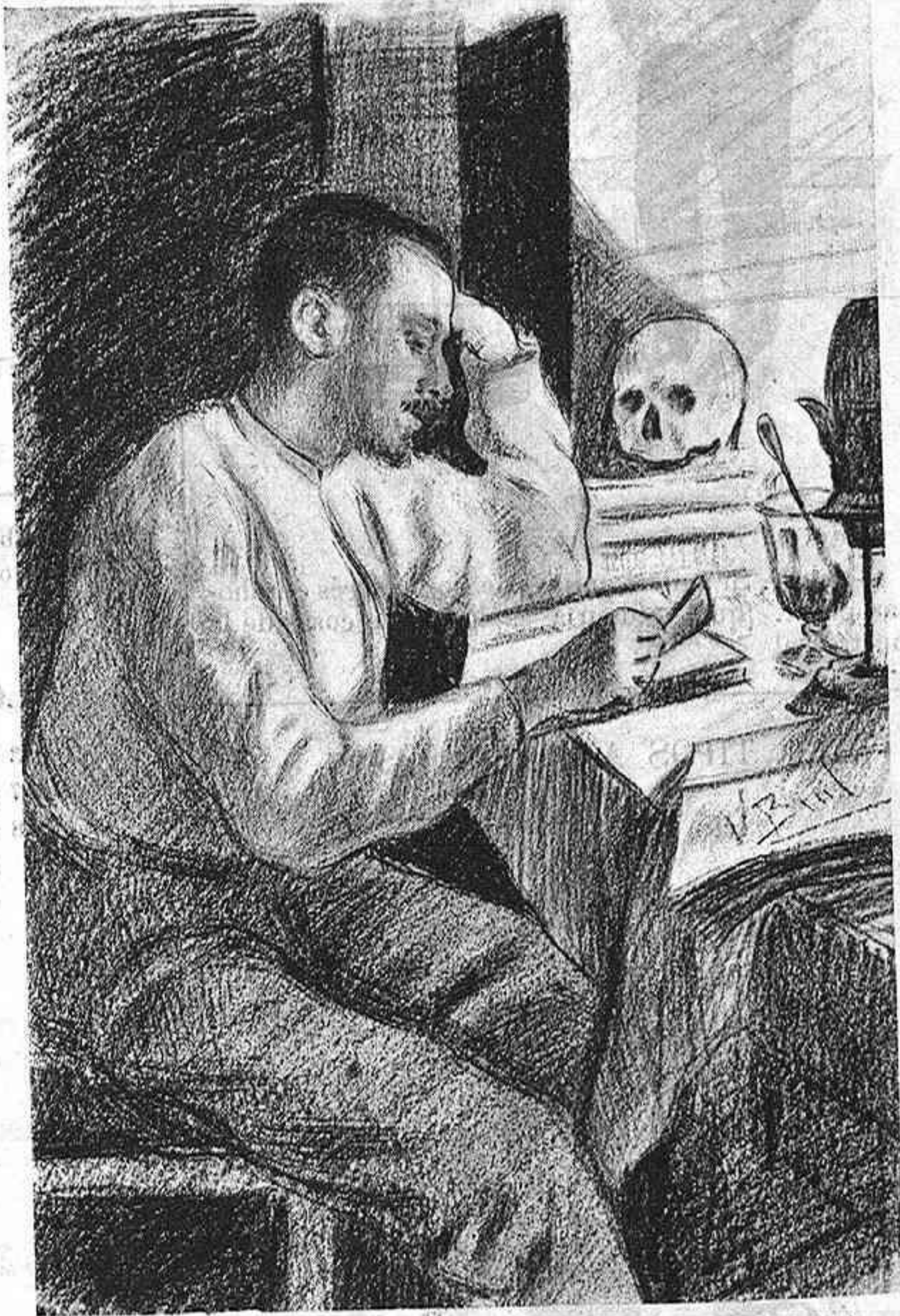
gens tonto, com ho demostra, á la por-cinch te penjat un quadro que ab lletras grossas s' hi llegeixen aquests versos que ni fets ab pega ... dolsa:
—«Soch sabaté escarmentat...» en fi ja s' ha vist la mostra. Fins aquí no hi ha dos prima que dir, pro, m' agrada l' home perque al menys confes-tercera que es sabaté, y aixó es cosa que l' honra.... fins á cert punt y te quart tenirse en compte.

Pero, per l' amor de Deu, senyor Nyinyol, no fem bromas;

de la dos-quinta dels bons pegots podrá ser, pro dona probas de sé un mal versayre ab aquets versos que exposa.

Ja que, segons manifesta del jornal prima li sobra, enmantllevi á qualsevol (que la tinga) una retórica sens saberli gens de greu de darli una bona tota, y veurá com lo de que *cumpleix el deber*, hi sobra.

ESTUDIANT DE MEDICINA

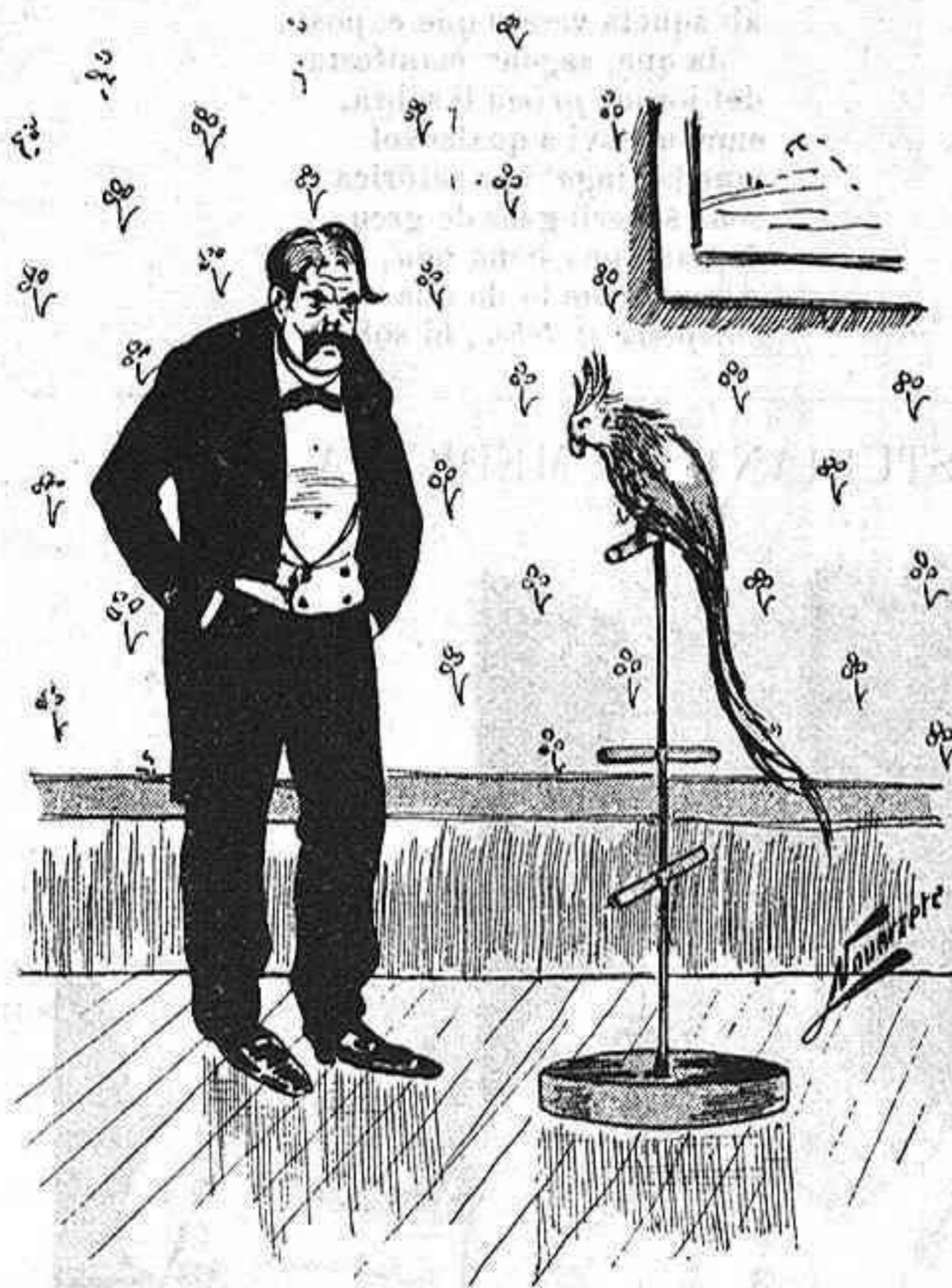

—¡Miréu que se n' han d' apendre de romansos per despat-xar á una persona ab todas las reglas del art!...

Perque, trist es confessarho jo, com un dels de la Colla (*) al veure que la literatura aixis se deshonna, m' están venint intencions quarta da á qualsevol hora una dos tres-quarta-quinta y dirli ab molt bonas formas que si vol uns versos bons que no hi faltin punts ni comas, jo 'ls hi faré ab molt de gust si per pago vosté 'm posa

(*) «Apats y lletras».

UN MAL-PENSAT

—¡Ah!..., Si aquest animal de lloro volgés enraonar clar... ¡qué 'n deuría sapiguer de coses de la mestressa!

TIPOS ANDALUSSOS

Contrabandista.

mitjæ solas y talons!...
já quatre parells de botas!

J. STARAMSA.

II

La dona que 'm te 'l primer
va regalarme una tot,
y jo, com á bon xicot
vaig darli una dos tercer.

S. XIBILLÉ Y T.

MUDANSA

—Trayém del tot la carbassa
y aném á dinar.

—Marsal,
¿sabs qué 't porto?

—No.

—Total.

rescalfat.

—¡Aixó ja es massa!

B. CLARINET.

TRENCA-CLOSCAS

CERERIA
DE
M. B. SOLLENTILS

Formar ab aquestas lletres lo títol d' un juguèt cómic degut á la ploma del popular escriptor C. Gumá.

F. DE T. P.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9—Nom de dona.

6 7 8 3 5 4 5 6—Nom d' home.

8 9 4 6 7 6 5— » »

8 9 6 9 4 7— » »

6 5 4 7 9—Provincia d' Espanya.

4 5 6 9—Nom de dona.

8 9 6—Part del cos.

4 1—Negació.

3—Consonant.

J. ACSUR.

TERS DE SILABAS

• • • •
• • • •
• • • •

Primera ratlla vertical y horisontal: moble.—Segona: nom de dona.—Tercera: manifestació de alegria.

DOS NYÉBITS BADALONINS.

GEROGLIFICH

× ×
E P
O O
I I I
E R
O O

PEPET PANXETA.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. López Robert, impresor, Asalto, 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

ALMANACH

DE

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

pera l' any 1898

L' aparició d' aquest **ALMANACH** constituheix un aconxeiment artístich-literari.

Sortirà molt aviat

Supliquém als nostres apreciables corresponsals que no tingan fet lo pedido, lo fas-sin sens perdre correu, puig com servim las demandas per rigorós torn, convé evitar demoras en los envíos y facilitar la bona marxa administrativa.

NOVEDADES LITERARIAS

PROSA

PER

Enrich de Fuentes

Un tomo 8.º Ptas 3

CORAZONADAS

POR

EUSEBIO BLASCO

Un tomo 8.º Ptas. 2'50.

**EL NUEVO
TENORIO**

LEYENDA DRAMÁTICA
de los Sres.

Bartrina y Arús

Ptas. 2.

LOS MISTERIOS DE LA GENERACIÓN

POR EL Dr. R. DUPUY

Precio 2 reales.

ELECTRO-QUÍMICA

PROGRESO É IMPORTANCIA CIENTÍFICA
É INDUSTRIAL DE SUS MODERNOS
PRODUCTOS.

por D. Miguel Esteller y Gisbert

Ptas. 1

PROLOGÓMENOS DE ANATOMIA

POR EL

Dr. JOSÉ DE LETAMENDI

Precio 2 pesetas.

UN LIBRO ÚTIL

ALMANAQUE BAILLY-BAILLIERE

Ó SEA

PEQUEÑA ENCICLOPEDIA POPULAR

DE LA VIDA PRÁCTICA PARA 1898

Es el libro más interesante, más ameno. Indispensable á todas las clases sociales.

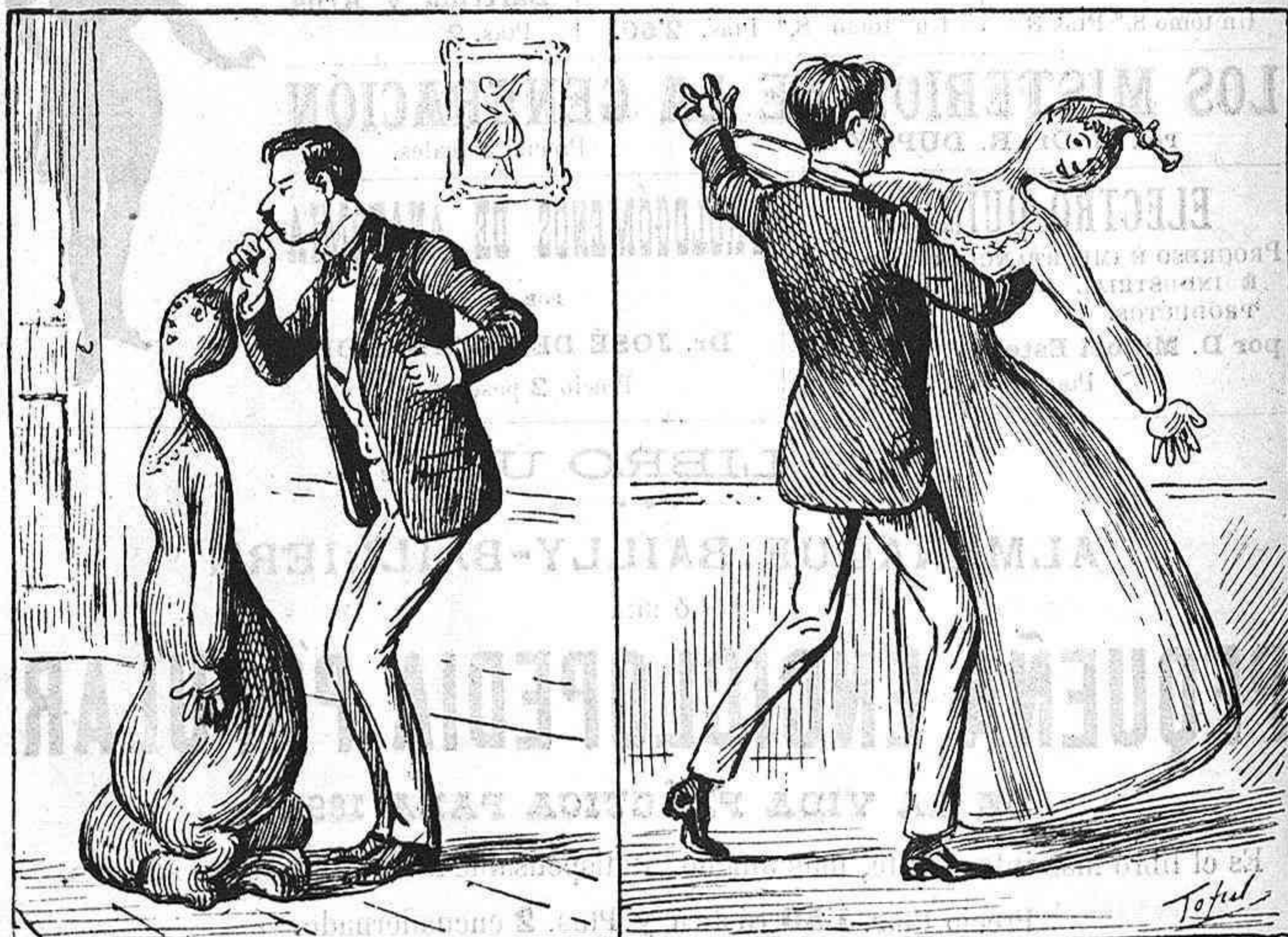
Precio Ptas. 1'50 rústica y Ptas. 2 encuadernado.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

PER APENDRE DE BALLAR

Academia de ball, ab maniquís manejable á voluntat. — L' hora de la llissó.

Práctica á domicili, ab una dona de goma. —Inflant la balladora. —¡Vóltala!